

SAMOBOR - GORNJI KRAJ

Prilog članova ECOVAST-a unapređenju kvalitete života stanovnika, te zaštiti i očuvanju kulturne i prirodne baštine i krajobraza

Stručnim osvrtom članovi Hrvatske sekcije ECOVASTa (Europskog vijeća za sela i male gradove) nastoje doprinijeti očuvanju prirodnih i kulturoloških vrijednosti područja Gornjega Kraja u Samoboru, koje je ugroženo neadekvatnim gospodarsko-industrijskim aktivnostima, a stanovništvo dovedeno u opasnost po život i zdravlje nedavnim nekontroliranim istjecanjem amonijaka u zrak i u vodotok riječice Gradne iz tamošnje mesne industrije 'Dr. Škobić'. Time je narušena ekološka ravnoteža, a daljnji postupci u tom dijelu Samobora ne ukazuju na ispravljanje neprihvatljive situacije.

ECOVAST reagira na apele stanovnika Gornjega Kraja, od kojih su neki i članovi ECOVASTa, u cilju utvrđivanja postojećeg stanja i usmjeravanja prema dugoročnom rješenju za boljitak ljudi, te kulturne i prirodne baštine.

Prilogom se nastoji dati poticaj i potpora Gradu Samoboru za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti, a posebice za iniciranje pokretanja izmjena i dopuna prostornog plana odgovarajuće prostorne dokumentacije, kako bi se potpunije sagledale činjenice i valorizirale izuzetne vrijednosti ovog područja, te spriječile daljnje devastacije, a kulturna i prirodna baština unaprijedila i uvrstila u turističke atrakcije Samobora.

1. Popis vrijednih objekata kulturne i prirodne baštine Gornjeg kraja u Samoboru:

- **Stari grad** na obroncima brda Tepec – ruševine utvrde grada Samobora iz 13. st. (potrebno arheološki istražiti i sanirati, te urediti prilazne putove)
- **Taborec** – podgrađe, jezgra srednjovjekovnog grada Samobora do 17. st zatvorena gradskim zidinama i ulaznim vratima (sada u vrlo zapuštenom stanju s nekoliko neadekvatnih građevnih objekata, ali još uvijek visoke ambijentalne vrijednosti)
- **Kapela Sv. Mihalja** – iz 15. st. , smještena podno Staroga grada na zidom ograđenom cimiteru, sredovjekovnom gradskom groblju
- **Kurija** nekadašnjeg župnog dvora, Taborec, iz 17. st., s pripadajućim perivojem
- **Tradicijske kuće** ambijentalne vrijednosti u Taborcu (posebno kuća u Fabkovićevoj 8 iz 18. st.) i na početku ulice Gornji kraj, od kojih je većina u izrazito zapuštenom stanju i raspadu
- **Dvorac Podolje** obitelji Praunsperger – Bošnjak, iz 16. stoljeća, s pripadajućim perivojem iz 19. st.
- **Mlin Praunsperger** – nekadašnji mlin na riječici Gradni nasuprot dvorca, preostatak od nekoliko vodenica u tom kraju postojećih do sredine 20. st., danas devastiran pregradnjama i namijenjen neadekvatnoj djelatnosti metalne industrije
- **Crne vile** – kompozicija šest stambenih drvenih ljetnikovaca izvedenih 1935. godine u Gornjem Kraju, kasnije preuređene za stalno stanovanje
- **Brdo Tepec** (s vidikovcem) i **dolina riječice Gradne u Gornjem kraju** – nastavljaju se prema Rudarskoj i Lipovečkoj dolini koje su dio **Parka prirode** Žumberak i Samoborsko gorje
- **Kupalište Vugrinščak** – kupališno-rekreativna zona podno Staroga grada, u doticajnoj zoni s Gornjim Krajem
- **Kurija Hamor** – obitelji Reiser, iz 18. st., na prelazu iz Gornjeg kraja u pravcu Smerovišća i Palačnika (ranije tu bila bakrana)

2. Popis neadekvatnih objekata / djelatnosti na području Gornjeg Kraja:

- **Industrijske hale i postrojenja nekadašnje Tvornice čarapa Samobor** – koje su privatizacijom došle u posjed ili korištenje različitih vlasnika i različitih, uglavnom neadekvatnih djelatnosti (npr. mesna industrija), te su pregradnjama i dogradnjama dobile povećani i neprimjereni volumen, a svojom djelatnošću uvelike zagađuju okoliš, vodu riječice Gradne, i dovode stanovnike u opasnost (posebno mesna industrija Škobić).
Prijedlog: Potrebno je prenamijeniti sadržaje i djelatnosti industrijske proizvodnje u smislu malih obrta i sličnih odgovarajućih djelatnosti (eventualno i sportskih, rekreacijskih i sl. kombinacije), koje bi se uklopile u opću revitalizaciju ovog dijela grada
- **Kamenolom I** – napušteni kamenolom prema Vrhovščaku.
Prijedlog: potrebno je sanirati, zaobliti i vegetacijom prekriti zasječene obronke, a otvoriti prolaz prema Vrhovščaku (kao dio plana reorganizacije putova i prometa, što je važan čimbenik revitalizacije Gornjeg kraja)
- **Kamenolom II** – brijeg u pozadini industrijskog kompleksa djelomično još uvijek služi dobivanju šljunka (?) i tu je vrlo neadekvatno smješten dio poduzeća 'Samoborka';
Prijedlog: lokalitet je potrebno sanirati zarobljivanjem brežuljka.
- **Industrijsko poduzeće 'Klimavent'** – vrlo neadekvatno smještena industrijska postrojenja koja uvelike nagrđuju krajobraz i uznemiruju bukom okolne stanovnike (u zoni stambenih vila, tradicijskih kućica i neposrednog okoliša dvorca Podolje).
Prijedlog: prenamijeniti u odgovarajuću namjenu.
- **Metalna industrija u kompleksu vodenice** – sasvim neadekvatna namjena.
Prijedlog: potrebno promijeniti, i sanirati izgled kompleksa, te betonskih zahvata na reguliranju Gradne, također je potrebno obnoviti drveni most
- **Cestovna mreža u Gornjem kraju** – potpuno neprilagođena današnjem prometu i potrebama, bez sigurnosnih elemenata zaštite pješaka (nepostojeći nogostupi i obilaznice), pa i postojećih kuća koje su ugrožene teškim kamionima natovarenima šljunkom iz lipovečkih kamenoloma;
Prijedlog: prema planu uređenja Grada Samobora – komunalna infrastruktura
- **Zapušteno graditeljsko nasljeđe** – cijeli Gornji Kraj sa svojim zapuštenim i ruševnim tradicijskim kućicama odaje sliku nebrige i nepostojanja programa revitalizacije ovog izuzetno značajnog i povijesno vrijednog prostora unutar grada Samobora.
Prijedlog: suradnja lokalnih stanovnika - Mjesnog odbora, Grada Samobora, Ministarstva kulture

3. Popis dokumenata i pravilnika koji doprinose zaštiti i uređenju područja Gornji Kraj:

1. Dokumenti prostornog uređenja, prateće studije i sl:

- Prostorni plan Zagrebačke županije
- Prostorni plan Grada Samobora
- Generalni urbanistički plan grada Samobora
- "Zaštićene prirodne vrijednosti Zagrebačke županije", publikacija (u pdf formatu na stranici županije)
- Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije za razdoblje 2004. – 2006.
- Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Zagrebačke županije za razdoblje 2006. – 2010. godine.

2. Dokumenti (i ostalo) iz područja zaštite okoliša:

- Zagrebačka županija – Izvješće o stanju okoliša, Program zaštite okoliša
- Plan intervencija u zaštiti okoliša
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, tel: 5391-800, centrala.

- Adresa je: Ksver br. 208, direktor je Vinko Mladineo, a web: www.fzoeu.hr
Osnovali su nedavno inspekcijску službu i može se e-mailom obratiti
- MZOPU – Inspekcija zaštite okoliša

3. ECOVAST – Samoborska deklaracija

- prilog

FOTODOKUMENTACIJA

- dokumentacija s izložbe u Samoboru, Galerija Samoborskog muzeja, 2008.

Priredili:

Tihana Stepinac Fabijanić

Valerija Kelemen Pepeonik

PRILOG

Pregledna tablica sa www stranice Zagrebačke županije:

prostorni plan	<u>Prostorni plan Zagrebačke županije</u>	Plan je donijela Županijska skupština Zagrebačke županije 18. 02. 2002. godine. Odluka o donošenju objavljena je u "Glasniku Zagrebačke županije", broj 3/02. <u>kliknite ovdje za otvaranje prostornog plana</u>	.html download
Program	Program zaštite okoliša	Program zaštite okoliša donijela je Županijska skupština Zagrebačke županije 10.11.2003. godine.	pdf download
Plan	<u>Plan intervencija u zaštiti okoliša - Revzija I.</u>	Odluku o dopuni Odluke o donošenju Programa zaštite okoliša Zagrebačke županije kojom je usvojen Plan intervencija u zaštiti okoliša - Revizija I. donijela je Županijska skupština Zagrebačke županije na 13. sjednici održanoj 3. srpnja 2007. godine <u>kliknite ovdje za otvaranje Glasnika Zagrebačke županije u kojem je objavljen Plan intervencija</u>	.pdf download
Popis	Popis otpadom onečišćenog tla za područje Zagrebačke županije	Popis divljih odlagališta otpada prema podacima dostavljenim od upravnih odjela općina i gradova na području Zagrebačke županije. Stanje na dan 31. 12. 2004. godine	.pdf download
Izvješće	Prikaz tijeka izrade i donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina na području Zagrebačke županije	Prikaz je izradio Županijski zavod u travnju 2005. godine, u okviru redovite stručno - savjetodavne suradnje na izradi navedenih planova.	.pdf download
prostorni plan	<u>Izmjene i dopune Prostornog plana Zagrebačke županije</u>	Izmjene i dopune Plana donijela je Županijska skupština Zagrebačke županije 5. travnja 2005. godine. Odluka o donošenju objavljena je u "Glasniku Zagrebačke županije" broj 8/05. <u>Kliknite ovdje za otvaranje Glasnika Zagrebačke županije u kojem su objavljene Izmjene i dopune Plana</u>	.pdf download
Izvješće	Prikaz tijeka izrade i donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina na području Zagrebačke županije	Prikaz je izradio Županijski zavod u rujnu 2005. godine, u okviru redovite stručno - savjetodavne suradnje na izradi navedenih planova.	.pdf download
Izvješće	Izvješće o stanju okoliša Zagrebačke županije	Izvješće o stanju okoliša Zagrebačke županije doneseno je na 4. sjednici Županijske skupštine, održanoj 14. prosinca 2005. godine,	pdf download
Izvješće	Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije za razdoblje 2004.-2006. godine	Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije za razdoblje 2004.-2006. godine je usvojila Županijska skupština Zagrebačke županije 4. svibnja 2006. godine.. <u>Kliknite ovdje za otvaranje Glasnika Zagrebačke županije u kojem je objavljeno Izvješće.</u>	.PDF download
Program	Program mjera za	Program mjera donijela je Županijska skupština	.PDF

	unapređenje stanja u prostoru Zagrebačke županije za razdoblje 2006. – 2010. godine	Zagrebačke županije 4. svibnja 2006. godine.. <u>Kliknite ovdje za otvaranje Glasnika Zagrebačke županije u kojem je objavljen Program mjera.</u>	download
Publikacija	Zaštićene prirodne vrijednosti Zagrebačke županije	Publikacija prikazuje zaštićene prirodne vrijednosti na području Zagrebačke županije	.pdf download
prostorni plan	<u>II. Izmjene i dopune Prostornog plana Zagrebačke županije</u>	II. Izmjene i dopune Plana donijela je Županijska skupština Zagrebačke županije 26. svibnja 2007. godine. Odluka o donošenju objavljena je u "Glasniku Zagrebačke županije" broj 8/07 <u>Kliknite ovdje za otvaranje Glasnika Zagrebačke županije u kojem su objavljene Izmjene i dopune Plana</u>	.pdf download